

در سال ۱۳۸۸ قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار تصویب شد که به موجب ماده ۱ آن قالیبافان و شاغلان صنایع دستی شناسه دار ایران که به صورت تمام وقت کار می‌کنند تحت پوشش بیمه تامین اجتماعی قرار می‌گیرند. مطابق این قانون معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است بر اساس پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان میراث فرهنگی اعتبار لازم برای اجرای قانون را در لوایح بودجه سالانه پیش بینی نماید. اجرای این آیین نامه نیازمند تامین اعتبار در قوانین بودجه سالانه است. در بودجه ۱۳۹۰ در بند «و» تبصره ۲، ۸۹ هزار میلیارد تومان بودجه برای سازمان تامین اجتماعی در نظر گرفته شد و از بیمه قالیبافان و شاغلان صنایع دستی هم نامی به میان آورده شده است؛ اما لازم است که برای این تجربه یک کارفرما از دولت سهم و فرار گرفتن در مسیر نشدن ها فتنه بودجه کفیفی تخصیص یابد و البته تامین اعتبار هم انجام شود.

معصومه عابدینی مدرس دانشکده فرش دانشگاه باهنر کرمان و تولید کننده فرش دستباف شهرستان راور استان کرمان می‌گوید: «قالیبافان به دلیل زیاد نشستن پشت دار قالی درگیر بیماری‌های مزمنی درازگرمی بدن، بیابنی و ریزش مو، سردی و خستگی می‌دهد و سهم کارفرما ۲ درصد است که دولت آن را تقبل کرده است. این عدد در برابر تنفس خواهد شد و بیمه ابتدائی ترین حق آنهاست تا حداقل بتوانند به پزشک مراجعه کنند. من به عنوان کارفرما جمعیت چند صد هزار نفری قالیبافان ما عدد بزرگی است و در بودجه‌های سالانه این چند سواد اخیر تامین اعتبار چندین دفعه برای بیم کردن قالیبافان به سازمان تامین اجتماعی مراجعه کردم، اما نتیجه‌ای نگرفتم. در شهرستان انجام نشده است. مبلغ وارد شده در بودجه بزرگ دیده می‌شود. اما صرفاً جوابگوی آن ۲ درصد سهم دولت برای ما نزدیک چهار هزار قالیبافی وجود دارد، اما فکر نمی‌کنم بیشتر از یک دهم آن‌ها بیمه باشند. هر از چند گاهی قالیبافی است که همین اعلام تحت پوشش بیمه قرار دارد. تم افراد جدید و بقیه جمعیت قالیبافی کشور.» سازمان‌های بالادستی اعلام می‌کنند که می‌خواهند قالیبافان را بیمه کنند؛ سازمان صنعت معدن اسامی را یادداشت می‌کند و یک سری مدارک می‌گیرد، اما همیشه تاکید می‌کند که من فقط واسطه هستم و مسئول این امر سازمان بیمه روستاییان، گزینه‌ای حدافلی به جایگزین تامین اجتماعی یا بیمه روستاییان است. گاهی مثلاً از بین ۱۰۰۰ نفری که اسم نوشته‌اند صد نفر را بیمه می‌کنند و می‌گویند سهمیه شهرستان در همین حد بود و بیشتر از این نمی‌توانیم کاری انجام دهیم؛ گاهی حتی همین اتفاق هم می‌افتد. ریان قالیبافی معمولاً با تسریست خوار هستند یا بدسرسبت که مشکلات مالی زیادی دارند. در همان به دلیل نبود اعتبار قالیبافان ما نتوانستند از آن خدمات در سال‌های اخیر بهره‌مند شوند صرفاً به عنوان یک گزینه خدی که می‌بایند هزینه زندگی شان تامین می‌شود. مسلمانان‌ها هیچ پس اندازی برای آینده شان ندارند و به شدت محکم و حداقلی از خدماتی مثل بیمه روستاییان و عشاير بهره‌مند میشوند و این بیمه نمی‌تواند بجز بیمه تامین نیاز دارند که بیمه شوند. این کمترین حق برای کسی است که در کشور زوری ۹ تا ۱۰ ساعت کار کرده و باید از این اجتماعی باشند. نکته مهم اینجاست که بیمه روستاییان و عشاير پوشش درمانی ندارند و از طرف قالیبافان طرف دولت حمایت شود. او معتقد است علاوه بر قالیبافان کسانی که در مرحله قبل از بافت، یعنی رنگرزی و همپشته یا بیماری‌هایی دست و پنجه نرم می‌کنند که برای درمان خود نیازمند بیمه هستند. طراحی نقشه هم کار می‌کنند نیازمند حمایت هستند.» رنگرزه‌ها به دلیل استفاده از رنگ‌های شیمیایی پس از مدتی مشکلات تنفسی برایشان پیش می‌آید، ولی آن‌ها هم هیچ وقت بیمه نشده‌اند و همیشه اگر حرفی از بیمه بوده چرا بیمه قالیبافان قطع میشود؟

است فقط متوجه قالیبافان بوده است؛ که آن هم هیچ وقت به حالت ایده آل خود نرسیده و گاهی بیشتر در حد مانور ریسانه‌ای بوده است. مثلاً در شهرستان ما کسی که کار طراحی نقشه یا رنگ و نقطه انجام می‌دهد اصلاً به عنوان قالیبافان یکی از دلایلی که بهانه‌ی قطع شدن بیمه آن‌ها بوده است را تاخیر یک یا چند زوره در پرداخت حق بیمه شاعل شناخته نمی‌شود و برای تسهیل هم این افراد را تحت پوشش قرار نمی‌دهند.» قانون می‌گوید قالیباف سه ماه برای پرداخت حق بیمه فرصت دارد. اما سازمان تامین اجتماعی می‌گوید اگر این سه ماه بگذرد و بشود سه ماه و یک روز بیمه او قطع می‌شود و من دارم مر قانون عمل می‌کنم. اما نکته اینجاست که قالیبافان ما هم واقعا از دستمزد حداقلی برخوردار هستند و اتفاقاً درصد قالیبافان، پشت در بسته تامین اجتماعی است. برای ممکن است توان مالی مناسب برای پرداخت سهم خودشان از عدد بیمه را نداشته باشند؛ برای همین همیشه خواسته قالیبافان و جمعیت فعالان فرش کشور از سازمان تامین اجتماعی مساعدت بیشتر در این زمینه بوده و حمید کارگر، رئیس اسبق مرکز ملی فرش ایران نبود امار دقیق در حوزه فرش دستباف را یکی از خلا‌ها و سعی کنند این قطعه بیمه‌ها را حداقل برسد.»

کسانی‌های آن می‌داند و می‌گوید: «بنا بر اساس تخمین و شاخصه‌هایی مثل میزان صادرات، تعداد اعضای اتحادیه‌ها یا در برخی موارد نیز بیمه قالیبافان خانگی قطع شده است و باز دیده انجام نشده این اتفاق برای مشاغل خانگی اصلاً به حاشیه آن‌ها مراجعه کرده است آن‌ها خانه نبوده‌اند و باز دیده انجام نشده این اتفاق برای مشاغل خانگی اصلاً این برآورد تقریبی از تعداد قالیبافان می‌توانیم برسیم که در حال حاضر یک میلیون نفر قالیباف فعال در سطح طبیعی است و لازم است که بازرسان تامین اجتماعی در این زمینه با قالیبافان همراهی داشته باشند. کشور داریم که از این یک میلیون حدود ۷ هزار نفر آن‌ها به شکل تمام وقت شغلشان قالیبافی است و مابقی زنان قالیباف بخشی از جامعه زنان شاعلی کشور هستند که در تولید، نقیض بسزایی دارند. در این مسیر زحمات به شکل باره وقت به قالیبافی اشتغال دارند. آن‌ها نظر جنسیتی عمده قالیباف‌های کشور ما را تشکیل می‌دهند. به جز در برخی مناطق مثل استان‌های آذربایجان که به مردیافی شهرت دارند. در بقیه مناطق کشور شدن نیاز به توجه و حمایت دولت دارد. بیمه قالیبافی یکی از مهمترین حمایت‌هایی است که قالیبافان نیازمند جمعیت اصلی قالیبافان را خانم‌ها تشکیل می‌دهند؛ بنابراین قالیبافی را بیشتر شغلی زنانه می‌دانیم.» خواستار است و امید است در دولت سیزدهم زنان قالیباف از دید معاونت آموز زنان و خانواده پنهان نمانند.

کارگر در مورد بیمه قالیبافان می‌گوید: «متأسفانه علیرغم وجود قانون بیمه قالیبافان و شاغلان صنایع دستی به دلیل نبود اعتبار لازم و کافی، همه جمعیت قالیباف کشور ما تحت پوشش این بیمه قرار ندارند و چتر حمایتی تامین اجتماعی بر سر این‌ها گسترده نیست. از جمعیت تقریباً ۱ میلیون نفری قالیبافان کمی بیشتر از ۲۰۰ هزار نفرشان تحت پوشش بیمه قالیبافی قرار دارند و بقیه متأسفانه پشت درهای تامین اجتماعی باقی مانده‌اند و سال‌ها وضع نویسنده: مجتبی کدی، تاریخ ارسال: ۱ شهریور ۱۴۰۰ ساعت 11:16 قبل از ظهر»

به همین شکل بوده است. تقریباً از سال ۹۳ به بعد تامین اجتماعی از پذیرش قالیبافان جدید برای تحت پوشش بیمه قرار گرفتن سر باز زده است. خواسته قدیمی و به حق جامعه قالیبافان کشور اجرا شدن قانون بیمه قالیبافان و شاغلان صنایع دستی شناسه دار در کشور است که بیمه کاملی است و خدمات بازنشستگی، درمان و از کارافتادگی دارد.»